

Fauna onderzoek 2021 Bomensingel Science Park Amsterdam

A&W-rapport 21-052

in opdracht van

Gemeente

Amsterdam

Fauna onderzoek 2021 Bomensingel Science Park Amsterdam

A&W-rapport 21-052

M. Feldbrugge

Foto Voorplaat

Overzichts foto Bomensingel, A&W

M. Feldbrugge 2021

Fauna onderzoek 2021 Bomensingel Science Park Amsterdam. A&W-rapport 21-052

Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden

Opdrachtgever

Gemeente Amsterdam

Ingenieursbureau

Weesperstraat 430

1018 DN Amsterdam

Uitvoerder

Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv

Suderwei 2

9269 TZ Feanwâlden

Telefoon 0511 47 47 64

info@altwym.nl

www.altwym.nl

© Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv. Overname van gegevens uit dit rapport is toegestaan met bronvermelding.

Projectnummer

21-052

Projectleider

M. Feldbrugge

Status

Eindrapport

Autorisatie

Goedgekeurd

Paraaf

E. Wymenga

Datum

15 november 2021

Kwaliteitscontrole

E. Wymenga

Paraaf

Inhoud

1	Inleiding	1
2	Bomensingel Science Park	3
3	Methodiek soortgericht onderzoek	6
3.1	Jaarrond beschermde nestplaatsen	6
3.2	Vleermuisonderzoek	6
3.3	Kleine marterachtigen onderzoek	7
3.4	Ringslang en Rugstreeppad onderzoek	8
4	Resultaten	13
4.1	Jaarrond beschermde nesten	13
4.2	Vleermuizen	14
4.3	Kleine marterachtigen	16
4.4	Ringslang en Rugstreeppad	16
4.5	Overige waarnemingen	17
5	Interpretatie	18
5.1	Jaarrond beschermde nestplaatsen	18
5.2	Vleermuizen	18
5.3	Kleine marters	19
5.4	Rugstreeppad en Ringslang	19
6	Conclusies en aanbevelingen	20
7	Literatuur	21

1 Inleiding

Aanleiding en doel

Op het Sciencepark Amsterdam is de gemeente Amsterdam voornemens een fietspad aan te leggen door een bomensingel. De bomensingel zelf is ook opgenomen in de plannen om deze geschikter te maken voor waterminnende soorten zoals IJsvogel (figuur 1). Het fietspad is gepland aan de noordoostkant van het Sciencepark, waar reeds een groene zone langs de bomensingel ligt. De bomensingel ligt voor een deel in de Hoofdgroenstructuur en de Ecologische structuur van Amsterdam.

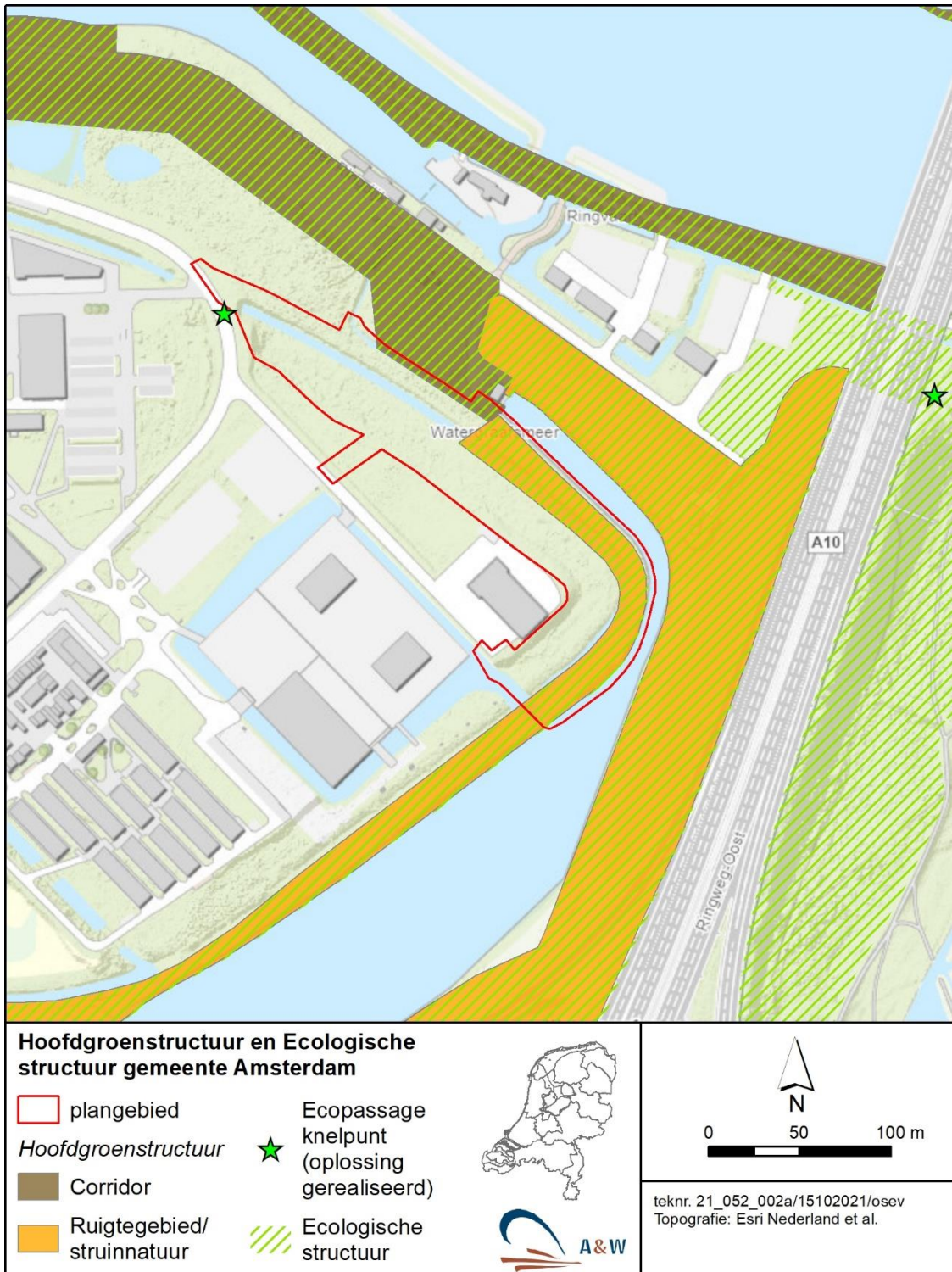
De aanleg van het fietspad en de bomensingel kan in potentie tot verstoring leiden, of vernietiging veroorzaken van bestaande, beschermde natuurwaarden en/of door de gemeente Amsterdam aangewezen natuurwaarden. De voorgenomen aanleg van het fietspad en de werkzaamheden aan de bomensingel is in een ecologische quickscan beoordeeld en getoetst aan de ecologische wet- en regelgeving (Tauw 2019). In de quickscan zijn aanbevelingen opgenomen over vervolgstappen waar tijdens en na afloop van de werkzaamheden rekening mee dient te worden gehouden. Deze vervolgstappen betreffen onder andere nader onderzoek naar een aantal beschermde diersoorten in het plangebied:

1. de eventuele aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen;
2. aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten (broedvogels);
3. aanwezigheid van verblijfplaatsen van marterachtigen; en
4. de aanwezigheid van Ringslang en Rugstreepad.

De gemeente Amsterdam heeft Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv opdracht gegeven om dit nadere onderzoek uit te voeren. Het onderzoek is uitgevoerd in de periode april–augustus 2021. In dit rapport presenteren wij de resultaten van dit soortgericht onderzoek.

Aanpak en opzet

Voor een goede ecologische duiding van het plangebied is in hoofdstuk 2 eerst een korte schets opgenomen, met aandacht voor belangrijke ecologische karakteristieken. In hoofdstuk 3 is de methodiek van de uitgevoerde onderzoeken opgenomen. Voor dit soortgericht onderzoek is een veldonderzoek uitgevoerd met onder meer camera's en een aantal veldbezoeken door meerdere waarnemers. Hoofdstuk 4 bevat de resultaten van het veldonderzoek en in hoofdstuk 5 is een interpretatie van de resultaten opgenomen, inclusief een interpretatie van de effecten die de werkzaamheden op de aanwezige natuurwaarden zullen hebben. Het rapport sluit af met samenvattende conclusies in hoofdstuk 6.

Figuur 1. Ligging van het plangebied in Ecologische structuur en in de Hoofdgroenstructuur (corridor en ruigtegebied).

2 Bomensingel Science Park

Begrenzing en ligging in de omgeving

Het plangebied beslaat 1,72 hectare en ligt aan de rand van het Science Park dat bestaat uit een bedrijventerrein, waar zich ook woonflats, universiteiten en sportgelegenheden bevinden. Het Science Park is volledig bebouwd en kent veel verkeersbewegingen. Het plangebied zelf ligt in een uithoek van het Science Park waar alleen bestemmingsverkeer naar toe komt (figuur 2). Het plangebied ligt in een groene en waterrijke omgeving, maar tegelijkertijd doorkruist door veel infrastructuur.

Bomen en struiken domineren het plangebied. Langs de bomensingel ligt een ondiepe sloot en een dijkje met ruige vegetatie en een tiental aangeplante Schietwilgen. Er is een natuurlijke overgang ontstaan naar verruigde vegetatie van bramen en grasbermen met kruiden langs de zuidelijke rand van het plangebied. In de directe omgeving van het plangebied is veel water aanwezig, waaronder een brede watergang aan de noord- en oostzijde en aangelegde plassen en rietruigten aan de zuidzijde. Het water in het plangebied is verbonden met de plas aan de zuidzijde van het Sciencepark. Het wordt bemalen met een gemaal, dat het water uitslaat op het Nieuwe Diep aan de noordzijde.

Een deel van het plangebied ligt in de Hoofd groenstructuur én de Ecologische structuur van Amsterdam die de bescherming vanuit gemeentelijk beleid voor deze gebieden aangeven (figuur 1).

Toelichting ingreep

De voorgenomen werkzaamheden bestaan hoofdzakelijk uit het herinrichten van de bomensingel met het doel de natuurwaarde te verhogen en het aanleggen van een fietspad door het plangebied. Hieronder worden de werkzaamheden opgesomd:

- Maaien bermen en taluds en toekomstige waterbodem na aanpassing waterpeil/watergang;
- Sloot uitdiepen/baggeren;
- Aanleg moeras;
- Aanleg takkenrillen met nieuw hak/snoeihout;
- Aanpassen van het waterpeil;
- Aanbrengen van een wandel- en fietspad;
- Kappen van bomen;
- Aanplant nieuwe bomen (plantmaat 8-15 cm);
- Bestaande taluds aanvullend met vrijgekomen grond uit cunetten;
- Duikers aanleggen, waaronder één eco-duiker;
- Wortelkluit te kappen boom gebruiken als nestlocatie voor ijsvogel;
- Aanbrengen gaashekwerk.

Ecologische karakteristieken

De bomensingel markeert al geruime tijd (in ieder geval sinds 2004) de noordoost grens van het Science Park. Langs de buitengrens van het gebied ligt een ringsloot. Op de luchtfoto van 2004 is dat goed te zien (figuur 3). Daarna is het gebied grotendeels volgebouwd. Na 2008 zijn er bomen gekapt aan de zuidzijde. Vanaf 2013 is de lage vegetatie in en rond het plangebied geleidelijk over gegaan van grasland naar ruige vegetatie.

De singel bestaat uit verschillende boomsoorten, waaronder Gewone esdoorn, Schietwilg, Spaanse aak, Italiaanse- en Canadese populier en Iepensoorten, die willekeurig door het gebied

staan. Het geheel heeft een bosachtig karakter. De hoogste bomen hebben een hoogte die varieert tussen 10 en 20 meter. Het westelijke gedeelte bestaat voornamelijk uit een struikachtige vegetatie en het oostelijk gedeelte heeft een relatief hoge dichtheid aan bomen. Er staan en liggen dode bomen verspreid door het gebied. De ondergroei bestaat voornamelijk uit Vlier, Rode Kornoelje, Gewone braam en Grote brandnetel. Deze soorten geven aan dat de bodem voedselrijk is. In het bosachtige deel van het gebied is geregeld menselijke activiteit wat lijkt op geïmproviseerde overnachtingen en er wordt veel afval achtergelaten.

Op basis van gegevens uit NDFP en waarnemingen tijdens het veldbezoek zijn een aantal broedvogels in het plangebied waargenomen zoals Merel, Putter, Winterkoning, Zwartkop en Tjiftjaf die profiteren van de hoge dichtheid aan struiken en bomen. Ook de Houtduif, Ekster, Zwarte kraai en Buizerd zijn waargenomen in het gebied. Binnen 10 meter van het plangebied zijn broedgevallen bekend van de Huismus, die in de huizen aan de Ringdijk broedt (bron: NDFP). Ondanks het stedelijke karakter van de omgeving van het plangebied, geven deze soorten aan dat er verscheidene functies/leefgebied voor broedvogels aanwezig zijn in het plangebied.

Figuur 2. Impressie van het plangebied. V.l.n.r.: Plangebied grenst aan Sciencepark zuidwestzijde; 'ringsloot' vanaf westzijde bekeken; plangebied vanaf zuidzijde in de zomer; en in de winter. Bron (A&W).

Figuur 3. Topografische weergaves van het gebied door de tijd heen. Linksboven: in 2004 is nog vrijwel geen bebouwing aanwezig, de bomensingel strekt tot aan de plas aan de zuidzijde. Rechtsboven: in 2008 is een groot deel van de bermachtige vegetatie verwijderd en vervangen door bestrating. Linksonder en rechtsonder: in 2013 zijn bomen aan de zuidzijde gekapt en is er een datacentrum met parkeerplaats gebouwd in de jaren erna.

3 Methodiek soortgericht onderzoek

3.1 Jaarrond beschermde nestplaatsen

In het plangebied zijn veel hoge bomen aanwezig die in principe geschikt kunnen zijn voor jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels. Dan kan het bijvoorbeeld gaan om soorten zoals Buizerd, Boomvalk, Sperwer en Ransuil. Nesten van andere soorten die vallen onder jaarrond beschermde nesten in het kader van de Wet natuurbescherming zoals roek, slechtvalk, kerkuil, huismus, gierzwaluw komen hier niet voor (Tauw 2019). Om vast te stellen of er nestplaatsen van deze soorten aan- of afwezig zijn, is al leidraad het Kennisdocument Buizerd gehanteerd. Ten aanzien van Buizerd geldt dat er vier gerichte veldbezoeken nodig zijn in de periode maart en half mei.

Het onderzoek is begonnen met een voorverkenning in de maart 2021, toen er nog geen blad aan de bomen zat. Dit was tevens de eerste bezoekeronde. De overige bezoeken voor Buizerd, Ransuil en Sperwer zijn gecombineerd uitgevoerd in de periode maart en april met een tussenperiode van tien dagen. Voor de Boomvalk geldt dat de roepactiviteit het hoogst is in de ochtend en in de late avond. Ook geldt dat de Ransuil in de schemer en in de nacht actief is. Om deze reden zijn de onderzoeken naar de Boomvalk en Ransuil gecombineerd met het vleermuisonderzoek. In tabel 1 staan de bezoekdata en de weersomstandigheden van het uitgevoerde onderzoek.

Tabel 1. Overzicht van de onderzoeksinspanning en de weersomstandigheden tijdens het onderzoek naar jaarrond beschermde nestplaatsen in het plangebied. Tijdens de avond/nachtrondes is op Boomvalk en Ransuil gelet (tabel 2).

Datum	Periode	Doel	Weersomstandigheden
16 maart 2021	Overdag	Nestplaatsen Buizerd en Sperwer	Temp ± 7 °C, windkracht 4 NW, regenachtig, geheel bewolkt
1 april 2021	Overdag	Nestplaatsen Buizerd en Sperwer	Temp ± 12 °C, windkracht 4 NNO, droog, licht bewolkt
14 april 2021	Overdag	Nestplaatsen Buizerd en Sperwer	Temp ± 8 °C, windkracht 2 N, droog, zwaar bewolkt
29 april 2021	Overdag	Nestplaatsen Buizerd en Sperwer	Temp ± 8 °C, windkracht 3 NW, droog, geheel bewolkt

3.2 Vleermuisonderzoek

Om te bepalen op welke wijze vleermuizen gebruik maken van het plangebied en de omgeving, is nachtelijk vleermuisonderzoek uitgevoerd volgens Vleermuisprotocol 2021 (Ministerie van EZ, Netwerk Groene Bureaus). Daarin is vastgelegd hoe vleermuisonderzoek aan foerageergebied, verblijfplaatsen en vliegroutes dient plaats te vinden om tot uitspraken te komen die standhouden in juridische procedures. Bij vleermuisonderzoek dient een aantal veldbezoeken te worden uitgevoerd, die gespreid over het jaar plaatsvinden.

Tijdens het onderzoek is het gebruik van het plangebied door de te verwachten soorten de Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Gewone grootoorvleermuis, Rosse vleermuis en de Watervleermuis onderzocht. Van deze soorten is bekend dat zij verblijfsplaatsen hebben in de holtes en scheuren van bomen (bron: Vleermuis.net).

In de quickscan (Tauw 2019) is beoordeeld dat de werkzaamheden in het plangebied geen significante verstoring van potentieel aanwezige vliegroutes of foerageergebied teweegbrengen. Deze gebiedsfuncties zijn daarom conform opdracht niet onderzocht, er zijn namelijk genoeg uitwijkmogelijkheden qua foerageergebied en de omvang van de ingreep is niet dermate groot dat een vliegroute verstoord of onderbroken zal worden.

Om vast te stellen of het plangebied in de huidige situatie de functie van verblijfplaats voor vleermuizen heeft, zijn volgens het vleermuisprotocol vier veldbezoeken noodzakelijk gedurende de periode van 1 juni tot en met 15 september, waarvan twee in de periode 1 juni - 15 juli (kraam- en zomerverblijfplaatsen, één ochtendbezoek en één avondbezoek) en twee in de periode 15 augustus - 1 oktober (baltsplaatsen twee avondbezoeken). Het onderzoek is uitgevoerd met behulp van een batdetector (Pettersson D240x, heterodyne/time expansion). Het kraam- en zomerverblijfplaatsonderzoek is uitgevoerd vanaf zonsondergang tot twee uur na zonsondergang, en het ochtendbezoek van twee uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst. De laatste twee rondes zijn het baltsplaatsonderzoek (voor Ruige dwergvleermuis), dat van een uur na zonsondergang tot middernacht en rond middernacht plaatsvond.

In tabel 2 is de onderzoeksinspanning weergegeven voor het vleermuisonderzoek, het onderzoek naar jaarrond beschermde nestplaatsen van Boomvalk en Ransuil en het onderzoek naar de Rugstreepad.

Tabel 2. Overzicht van de onderzoeksinspanning en de weersomstandigheden tijdens het onderzoek naar vleermuizen, Boomvalk en Ransuil in het plangebied.

Datum	Periode	Doel	Weersomstandigheden
10 juni 2021	Avond	Kraam- en zomerverblijfplaatsen vleermuizen, nestplaatsen Boomvalk en Ransuil	Temp ± 22 °C, windkracht 1 var., droog, onbewolkt
9 juli 2021	Ochtend	Kraam- en zomerverblijfplaatsen vleermuizen en nestplaatsen Boomvalk en Ransuil	Temp ± 16 °C, windkracht 1 var., droog, licht bewolkt
27 augustus 2021	Avond	Paar- en baltsverblijfplaatsen vleermuizen	Temp ± 13 °C, windkracht 2 NW, droog, onbewolkt
22 september 2021	Avond	Paar- en baltsverblijfplaatsen vleermuizen	Temp ± 13 °C, windkracht 2 ZW, droog, onbewolkt

3.3 Kleine marterachtigen onderzoek

Voor het vaststellen van kleine marterachtigen is een onderzoek opgezet volgens de voorwaarden uit de Handleiding Wezel, Hermelijn en Bunzing (Provincie Noord-Holland, 2017) en de Handreiking Kleine marters (Bouwens, 2017) in relatie tot soortbescherming van Noord-Brabant. In overleg met Koen Wonders, ervaren ecoloog met kleine marterachtigen, is gekozen om in het plangebied twee soorten cameravallen op meerdere locaties te plaatsen, om de te verwachte soorten Wezel, Hermelijn en Bunzing zo goed mogelijk te kunnen onderzoeken. De locaties van de camera's zijn weergegeven in figuur 5.

Voor het onderzoek zijn cameravallen ingezet op locaties waar op grond van onze ervaring kleine marterachtigen verwacht zouden kunnen worden. De cameraval neemt een foto zodra deze

beweging detecteert. Voor de camera is een lokstof (blikje sardines) aangebracht, waarvan in eerder onderzoek is vastgesteld dat dieren in een straal van ca. 200 m worden aangetrokken (Bouwens, 2017). De camera's zijn tijdens het eerste gebiedsbezoek geplaatst en vervolgens gecontroleerd, verplaatst en verwijderd tijdens de bezoeken voor het overige veldwerk. In tabel 3 is aangegeven hoe lang de camera's hebben gestaan (aantal waarneem uren).

Tabel 3. Camera posities en aantal dagen beelden verzameld.

Camera positie	Aantal dagen beeldmateriaal	Periode
Stenen (cameraval)	42	8 april - 20 mei 2021
Oever (cameraval)	72	21 april - 12 juli 2021*
Struikgewas (cameraval)	34	25 mei - 28 juni 2021
Omgevallen boom (struikrover)	51	12 juli - 2 september 2021
Omgevallen boom 2 (struikrover)	60	12 juli- 23 september 2021 *

* Er is bij de oeverlocatie in mei 10 dagen niet opgenomen vanwege materiaalpech. Om dezelfde reden is bij de tweede struikrover in augustus 12 dagen geen beeldmateriaal opgenomen.

Er is begonnen met monitoring van de te verwachte Bunzing aan de hand van twee cameravallen (Bushnell Trophycam HD) met lokstof. Deze zijn op drie verschillende locaties geplaatst om de kans te vergroten op beelden van de Bunzing. De camera op locatie 1 kijkt uit op een hoop grote stenen (Figuur 4) en is uitgekozen op basis van expert judgement. Marters jagen namelijk op muizen die tussen de stenen kunnen zitten. Locatie 2 bevindt zich langs de oever van het slootje in het plangebied, gericht op de oever en het water. Dieren gebruiken een oever vaak als paadje om zich van A naar B te verplaatsen. De derde locatie is uitgekozen bij dichter struikgewas in een beschutte omgeving. Op alle drie de locaties is 4 weken of langer continu beeld verzameld.

Na vier weken beeldverzameling door de camera's zijn er in overleg met Koen Wonders nog twee Struikrovers bijgeplaatst om de onderzoeksintensiteit te verhogen. Een Struikrover is een cameraval (Bushnell Trophycam HD) in een buis met een lokstof (blikje sardines) die geschikt is voor het vaststellen van de Hermelijn en Wezel. De Struikrovers zijn in omgevallen bomen geplaatst in het plangebied (figuur 4). Deze hebben gedurende acht weken beelden verzameld. In totaal is er tussen april en september continu beeldmateriaal verzameld met beide methodes (figuur 5).

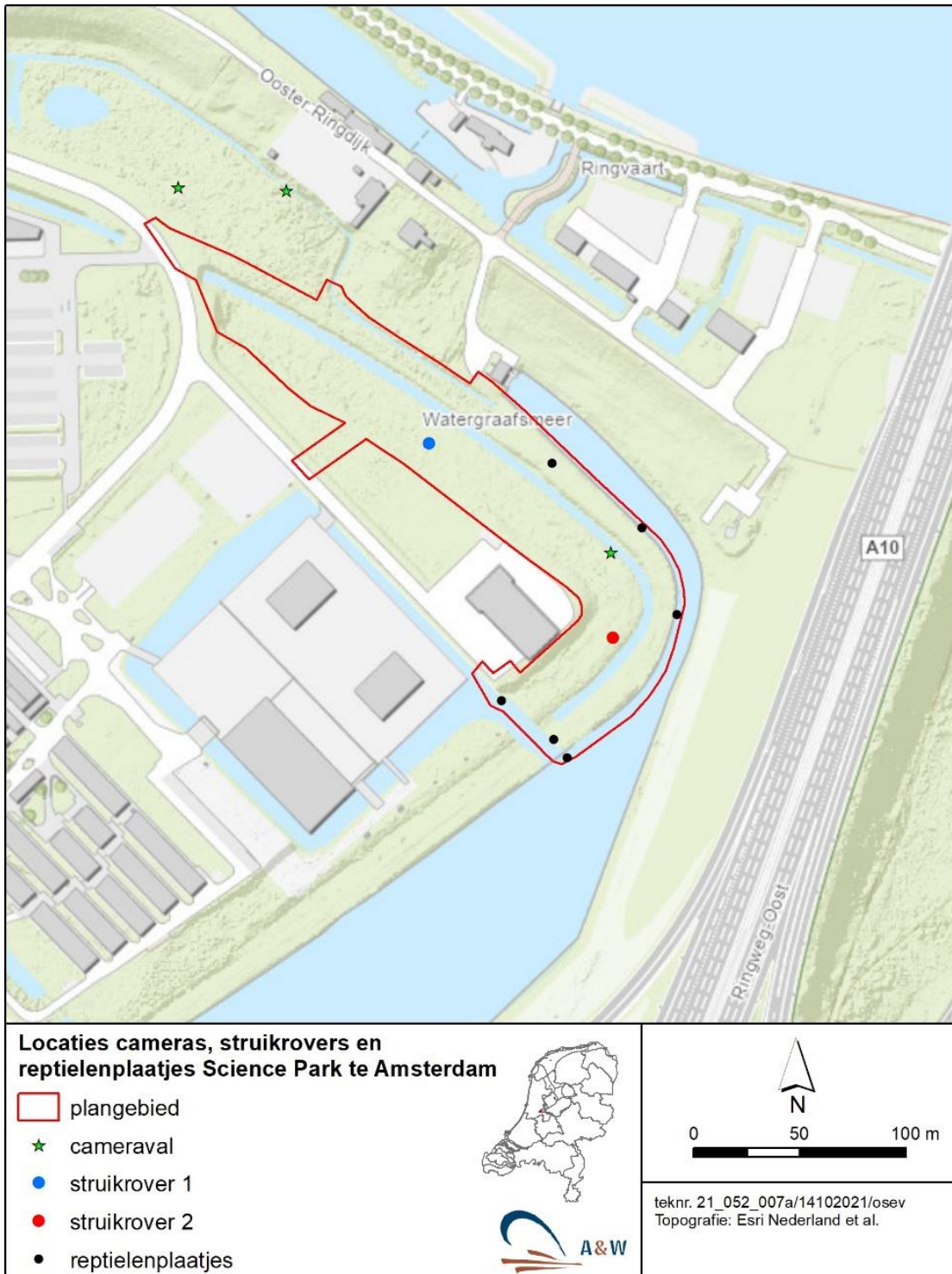
3.4 Ringslang en Rugstreepad onderzoek

Het onderzoek is opgesteld aan de hand van de voorwaarden in het Soorteninventarisatieprotocol Ringslang (Netwerk Groene Bureaus 2017). De aan- of afwezigheid van Ringslang binnen het plangebied is onderzocht door middel van het plaatsen van reptielenplaten langs de sloot (figuur 5). Om de aanwezigheid van Ringslang binnen de zomerbiotoop te kunnen inventariseren zijn er in de periode april tot september drie controles van de platen worden uitgevoerd. Tussen het eerste en het laatste bezoek zat meer dan een maand tijd en de controles zijn uitgevoerd bij geschikte weersomstandigheden. Voor onderzoek naar Ringslang zijn dit dagen met een lage temperatuur (15 graden Celsius) waarbij het zonnig is of op warme dagen waaraan een koude periode vooraf ging.

Figuur 4. Foto linksboven: cameraval op houten paaltje bij stenenhoop. Foto's rechtsboven en onder: de locaties van de Struikrovers in omgevallen bomen.

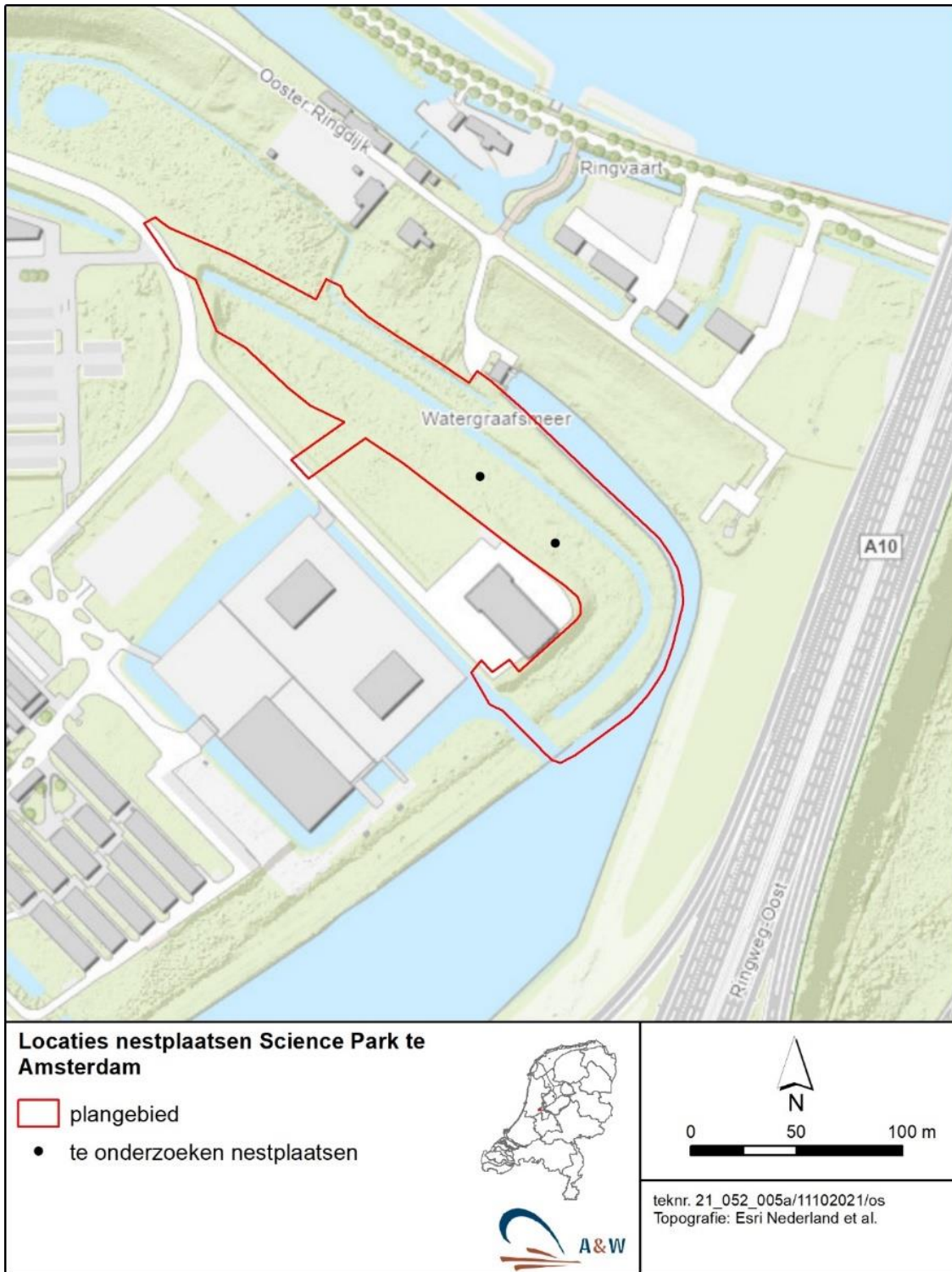
Het onderzoek naar de aanwezigheid van de Rugstreppad is uitgevoerd volgens de voorwaarden die staan beschreven in het Kennisdocument Rugstreppad (BIJ12 2017). Het inventariseren van de Rugstreppad kan het beste worden uitgevoerd in de voortplantingsperiode en dan vooral op vochtige en niet te koude avonden. Doordat de roep over grote afstand hoorbaar is, is deze methode zeer effectief. Dit veldwerk vindt plaats op drie momenten, namelijk eenmaal in april en tweemaal in de periode half juni tot begin augustus (tabel 4). Dit werk is deels gecombineerd met het vleermuiswerk.

Figuur 5. Locaties binnen en buiten het plangebied waar cameravallen en struikrovers hebben gemonitord. De posities van de reptielenplaten voor het Ringslangonderzoek zijn hier ook op aangegeven.

Tabel 4. Overzicht van de onderzoeksinspanning en de weersomstandigheden tijdens het onderzoek naar Ringslang en Rugstreepad in het plangebied

Datum	Periode	Doel	Weersomstandigheden
14 april 2021	Overdag	Ringslang	Temp \pm 5 °C, windkracht 2 N, droog, onbewolkt
21 april 2021	Overdag	Ringslang	Temp \pm 8 °C, windkracht 3 N, droog, onbewolkt
9 mei 2021	Avond	Rugstreepad	Temp \pm 18 °C, windkracht 2 Z, droog, geheel bewolkt
8 juni 2021	Overdag	Ringslang	Temp \pm 14 °C, windkracht 1 var., droog, onbewolkt
10 juni 2021	Avond	Rugstreepad	Temp \pm 22 °C, windkracht 1 var., droog, onbewolkt
9 juli 2021	Ochtend	Rugstreepad	Temp \pm 16 °C, windkracht 1 var., droog, licht bewolkt

Figuur 7. Onderzochte nestplaatsen in het plangebied. Links een oud nest in een Populier en rechts een oud nest in een Spaanse aak.

4 Resultaten

4.1 Jaarrond beschermde nesten

Resultaten veldonderzoek 2021

Er zijn tijdens het veldonderzoek in 2021 in het plangebied geen nestplaatsen van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Er zijn wel twee oude nesten onderzocht (figuur 7). Eén oud nest, van waarschijnlijk een Ekster, is aangetroffen in een Spaanse aak (figuur 8). De tweede nestplaats bevindt zich in een Populier en is mogelijk van een Zwarte kraai geweest (figuur 9). Beide nestplaatsen zijn tijdens alle bezoeken gecontroleerd op aanwezigheid van de te verwachten soorten.

Op 16 maart vloog een Buizerd over het plangebied. In maart zijn de meeste Buizerds al aan het broeden, maar tegelijkertijd trekken in die periode ook nog veel vogels door (Kennisdocument Buizerd). Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat de soort in de boomsingel broedt. Tijdens alle bezoeken (ook tijdens rondes voor ringslang onderzoek en camera plaatsing) zijn de nesten geïnspecteerd, maar er is geen nestindicerend gedrag waargenomen. Voorbeelden van nestindicerend gedrag zijn aanwezigheid van uitwerpselen van jongen onder de boom, jonge takken in het nest en alarmerende ouders.

Uit het nest in de Populier (figuur 9) hing vachtpluis van mogelijk een Haas of Konijn. Dit kan wijzen op gebruik door Buizerd of Zwarte kraai. De tijd van het jaar waarop het nest met pluis is gevonden geeft aan dat het gaat om een oud nest. In maart zijn de eieren nog niet uitgekomen of de jongen nog niet oud genoeg om prooidieren zoals Haas en Konijn te eten, waardoor verondersteld wordt dat het hier om een nest van het jaar ervoor gaat.

De andere soorten die mogelijk relevant zijn - Ransuil, Sperwer en Boomvalk - zijn niet waargenomen tijdens de onderzoeksrondes overdag en 's nachts. Verder staken er geen jonge takken uit het oude nest en lagen er geen uitwerpselen van vogels onder de boom, wat zou duiden op gebruik van het nest.

Figuur 8. Oud nest van Ekster in maart 2021 (links en midden) en in juli 2021 (rechts). Foto A&W.

Figuur 9. Oude nestplaats van mogelijk Zwarte kraai of Buizerd in Populier. Foto A&W.

4.2 Vleermuizen

Resultaten veldonderzoek 2021

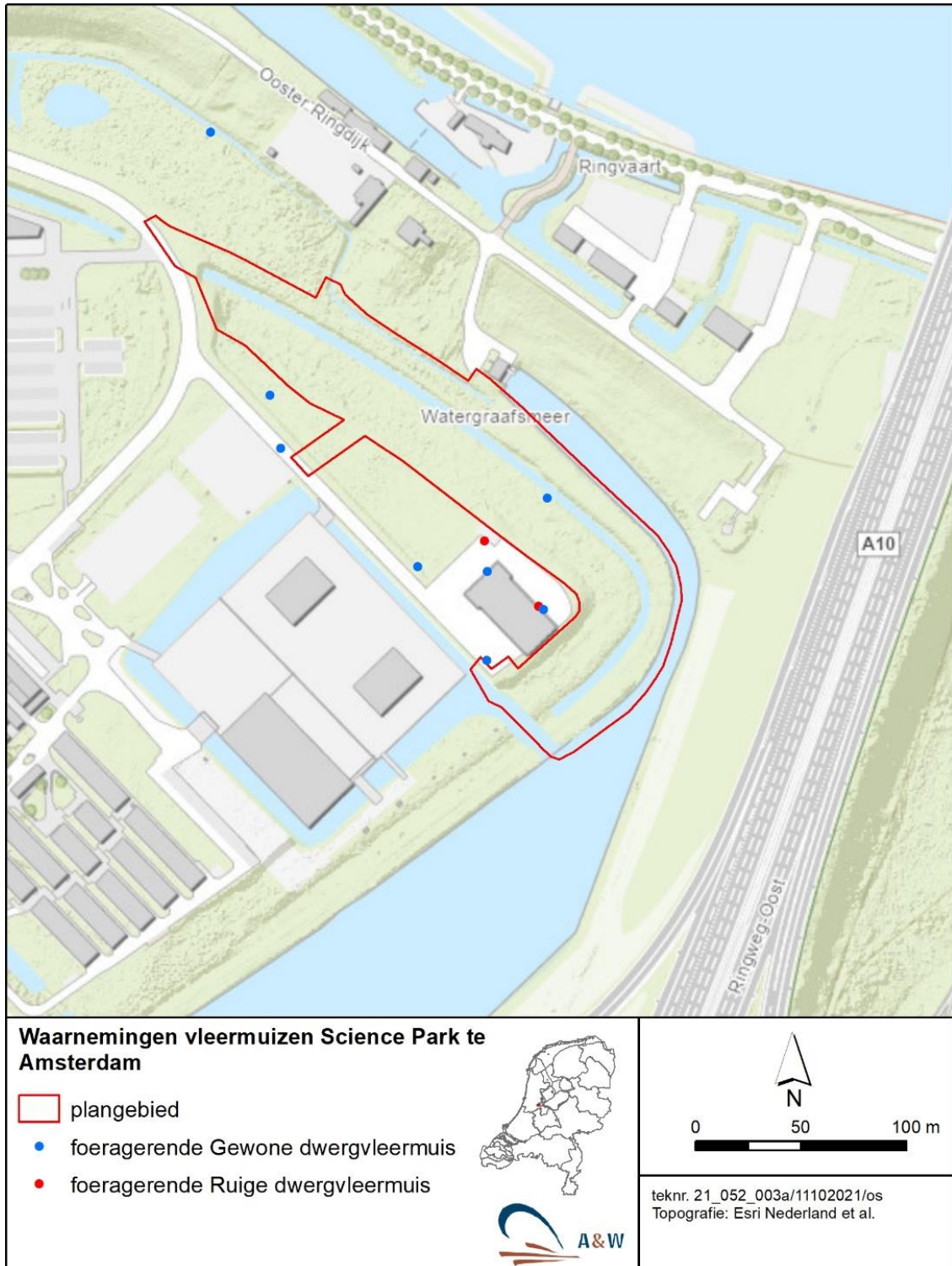
Het veldonderzoek naar vleermuizen is intensief en volgens het vleermuisprotocol uitgevoerd. Niettemin werd tijdens het onderzoek tamelijk weinig activiteit van vleermuizen in het plangebied vastgesteld. Uit het veldonderzoek blijkt dat 8 Gewone dwergvleermuizen en 2 Ruige dwergvleermuizen binnen het plangebied foerageren (figuur 10).

Tijdens de eerste avondronde en ochtendronde in het voorjaar en de zomer zijn geen vleermuizen waargenomen die gedrag vertoonden dat wijst op de aanwezigheid van een kraam-/zomerverblijfplaats (zoals uitvliegen of aantikken). Evenmin zijn er in de daaropvolgende avond rondes in het najaar vleermuizen waargenomen die baltsgedrag vertoonden, wat kan wijzen op paarverblijfplaatsen of baltsterritorium.

Tabel 5. Resultaten vleermuisonderzoek.

Datum veldbezoek	Soortnaam	Aantal individuen	Activiteit
10-6-2021	Gewone dwergvleermuis	3	Foerageren
9-7-2021	Gewone dwergvleermuis	5	Foerageren
9-7-2021	Ruige dwergvleermuis	1	Foerageren
26-8-2021	Ruige dwergvleermuis	1	Foerageren
22-9-2021	Gewone dwergvleermuis	1	Foerageren

Op basis van het uitgevoerde onderzoek kan worden geconcludeerd dat er geen verblijfplaatsen van de te verwachte soorten aanwezig zijn in de bomen binnen, en in de directe omgeving van het plangebied.

Figuur 10. Waarnemingen van vleermuizen tijdens het veldonderzoek in en rondom het plangebied.

4.3 Kleine marterachtigen

Resultaten veldonderzoek 2021

Kleine marterachtigen komen niet veel voor in een stedelijke omgeving, met uitzondering van de steenmarters, maar in een groene omgeving als het plangebied is de aanwezigheid deze soorten niet uitgesloten. Toch blijft het vaststellen van deze nachttactieve dieren vaak erg lastig, omdat de trefkans laag is. Daarom zijn camera's ingezet om de kans op waarneming te vergroten.

Ondanks de lange waarneemtijd met camera's (259 actieve camera-dagen verdeeld over 5 locaties), en de extra inspanning met struikrovers, zijn in 2021 evenwel op de camerabeelden geen kleine marters waargenomen. Er zijn ook geen sporen gevonden die duiden op de aanwezigheid van kleine marters zoals prooidieren. Uit het onderzoek blijkt dat het hoogst onwaarschijnlijk is dat kleine marterachtigen in de huidige situatie een binding hebben met het plangebied in de vorm van verblijfsplaatsen of foerageergebied. Andere zoogdieren zijn wel waargenomen op de camerabeelden, zoals Vos (tabel 6, figuur 11), Konijn en verscheidene soorten muizen. Op de locatie langs de oever zijn de meeste soorten waargenomen. Dit bleek een goede locatie te zijn voor soorten die zich langs de oever door het plangebied bewogen. De Struikrovers in de bomen trokken vooral veel muizensoorten aan en een aantal zangvogels.

Tabel 6. Waargenomen soorten per camera locatie.

Locatie camera	Soorten waargenomen
Stenen (cameraval)	Grasmus, Merel, Heggemus, Koolmees, Rat
Oever (cameraval)	Merel, Lijster, Roodborst, Waterhoen, Wilde eend, Houtduif, Bosmuis, Rat, Vos, Konijn
Struikgewas (cameraval)	Merel, Ekster, Houtduif, Wilde eend, Bosmuis
Omgevallen boom	Winterkoning, Bosmuis, Rosse woelmuis
Omgevallen boom 2	Roodborst, Winterkoning, Koolmees, Bosmuis

4.4 Ringslang en Rugstreepad

Resultaten veldonderzoek 2021

Er zijn geen Ringslangen of Rugstreepadden waargenomen in het plangebied. De dijk waarop de platen lagen raakte in de zomer dicht begroeid met bramen en manshoog riet. Dit is geen geschikt habitat voor Ringslangen en de rest van het plangebied blijkt ook niet bijzonder geschikt voor Ringslang. Er zijn weinig tot geen open plekken in de oevers van de sloot waar de soort kan opwarmen en het water is erg ondiep, beschaduwd en troebel, wat het ongeschikt maakt als foerageergebied voor de soort.

Tijdens de avondrondes is geluisterd naar de roep van de Rugstreepad, maar deze is niet waargenomen. Op basis van deze onderzoeken is het hoogst onwaarschijnlijk dat de Ringslang en de Rugstreepad gebruik maken van het plangebied.

Figuur 11. Camerabeelden. V.l.n.r.: Vos, Vos, Oeverloper, Winterkoning, Rosse Woelmuis en Huiskat.

4.5 Overige waarnemingen

Rondom de sloot en langs de oever zijn Cetti's zanger en Oeverloper waargenomen. Verder is er een waarneming geweest van een Groene specht in het plangebied.

5 Interpretatie

In dit hoofdstuk worden de resultaten uit veldonderzoek geïnterpreteerd en naast waarnemingen gelegd die in het verleden zijn gedaan. Daarmee kunnen de resultaten in breder perspectief worden geplaatst.

5.1 Jaarrond beschermde nestplaatsen

Waarnemingen in het verleden

In de database van de NDFF zijn in het plangebied een aantal soorten waargenomen waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn. Dit zijn Sperwer, Havik en Buizerd. Ekster en Zwarte kraai zijn ook waargenomen, maar alle soorten zijn alleen overvliegend waargenomen, of ter plaatse. Er zijn geen waarnemingen bekend van nestplaatsen en of nestindicerend gedrag van desbetreffende soorten.

Interpretatie veldonderzoek 2021

De resultaten van dit onderzoek wijzen er op dat er in het broedseizoen 2021 geen activiteit is geweest van vogels met een jaarrond beschermd nest. Ook de nesten die zijn aangetroffen zijn tijdens de onderzoeksperiode niet in gebruik geweest. De voorgenomen kapwerkzaamheden zijn daarom niet in conflict zijn met de Wnb ten aanzien van jaarrond beschermde broedvogels.

5.2 Vleermuizen

Waarnemingen in het verleden

Volgens de verspreidingsatlas voor vleermuizen (verspreidingsatlas.nl) komen er in het kilometerhok, waar het plangebied zich in bevind, Gewone- en Ruige dwergvleermuis, Laatzvlieger, Rosse vleermuis, Meervleermuis, Watervleermuis, Tweekleurige en Gewone grootoorvleermuis voor. Het is daarmee een vleermuisrijke omgeving. Verder zijn in eerder vleermuisonderzoek (Van der Hout, 2010) waarnemingen gedaan in de directe omgeving van het plangebied van Gewone dwergvleermuis en Rosse vleermuis. Er zijn baltsende mannetjes Gewone dwergvleermuis waargenomen, wat duidt op mogelijke paarverblijfplaatsen in de omgeving van het plangebied.

Interpretatie veldonderzoek 2021

Tijdens het vleermuisonderzoek zijn geen kraam-/zomerverblijfplaatsen of paar- /baltsplaatsen van de te verwachte vleermuissoorten, of andere vleermuissoorten waargenomen. Er wordt wel gefoerageerd in het plangebied door Gewone- en Ruige dwergvleermuis. In de directe omgeving van het plangebied is echter voldoende alternatief om te foerageren, bijvoorbeeld bij de plas aan het Science Park. Daar komt bij dat na de werkzaamheden het plangebied mogelijk even geschikt voor vleermuizen is als ervoor. Er wordt een plasdras zone wordt aangelegd wat mogelijk de waarde van de foerageerfunctie voor de soortgroep verhoogd. Op basis van dit onderzoek mag worden geconcludeerd, dat de voorgenomen werkzaamheden niet in conflict zijn met de Wnb ten aanzien van verblijfplaatsen van vleermuizen.

5.3 Kleine marters

Waarnemingen in het verleden

In de afgelopen 5 jaar zijn waarnemingen bekend van Hermelijn, Wezel en Bunzing in de directe omgeving van het plangebied. Op de dijk naast de Ringvaart, in het Flevopark, maar ook in de bebouwde omgeving van het Science Park zijn de drie soorten waargenomen. Echter in het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van Wezel, Hermelijn of Bunzing.

Interpretatie veldonderzoek 2021

Omdat op de beelden van de cameraval en de Struikrover geen Hermelijn, Wezel of Bunzing is te zien waren, mag er van worden uitgegaan dat het plangebied geen onderdeel is van het leefgebied van deze soorten. Om die reden veroorzaakt de uitvoering van de plannen in dat gebied geen knelpunt met de Wnb ten aanzien van kleine marterachtigen die beschermd zijn volgens artikel 3.10.

5.4 Rugstreepad en Ringslang

Waarnemingen uit het verleden

Volgens de gegevens uit de NDFF zijn in de directe omgeving van het plangebied Rugstreepad en Ringslang waargenomen. Waarnemingen van andere reptielen of amfibieën die beschermd zijn volgens gemeentelijk beleid en of de Wet natuurbescherming zijn niet bekend.

Interpretatie veldonderzoek 2021

Uit de onderzoeken voor Rugstreepad en Ringslang is gebleken dat het hoogst onwaarschijnlijk is dat deze soorten gebruik maken van het plangebied. De roep van de Rugstreepad is niet waargenomen, waardoor het onwaarschijnlijk is dat deze zich binnen een straal van 2km van het plangebied bevindt. Beoogde graafwerkzaamheden vormen dan ook geen knelpunt met de Wnb.

Gebaseerd op de uitkomsten van het onderzoek wat betreft de Ringslang, vormen de beoogde werkzaamheden evenmin een knelpunt met de Wnb.

6 Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

Op basis van de aanbeveling die werd gedaan in eerder onderzoek aan het plangebied Bomensingel Science Park zijn bovenstaande gerichte soortonderzoeken uitgevoerd. Naar aanleiding van de resultaten die hieruit voortkwamen, wordt hoogst onwaarschijnlijk geacht dat de beoogde plannen een conflict met de Wet natuurbescherming zullen veroorzaken ten aanzien van de onderzochte soortgroepen. Het is daarom niet nodig een ontheffing aan te vragen.

Aanbevelingen

Wel dient de Zorgplicht ten alle tijden worden nageleefd. In de volgende punten wordt per soortgroep aangegeven hoe de Zorgplicht dient te worden nageleefd;

Bij het kappen van bomen in het plangebied moet rekening gehouden met de broedperiode van algemene broedvogelsoorten. Om te voorkomen dat nesten van algemene broedvogels worden verstoord dient buiten de broedperiode (maart-augustus, sommige vogels broeden nog in september) te worden gewerkt. Ook dient er voorafgaand aan kapwerkzaamheden een broedvogel inspectie uitgevoerd te worden door een deskundig ecooloog.

Ten aanzien van vleermuizen dient bij voorkeur niet tijdens nachtelijke uren gewerkt te worden in de periode van april tot en met november. Indien in deze periode wel wordt gewerkt tijdens nachturen voorkom dan het verlichten van het wateroppervlak en de bomen rondom het plangebied.

Voor grondgebonden zoogdieren, reptielen en amfibieën geldt over het algemeen en in het bijzonder bij de werkzaamheden voor dit plangebied dat tijdens het rooien van vegetatie geen dieren gedood mogen worden. Om dit te voorkomen dient langzaam in één richting gewerkt te worden om dieren te kunnen laten vluchten.

7 Literatuur

BIJ12, 2017. Kennisdocument Buizerd versie 1.0.

BIJ12, 2017. Kennisdocument Rugstreeppad versie 1.0.

Bouwens, S. 2017. Handreiking kleine marters in relatie tot soortbescherming. Provincie Noord-Brabant

Hout, M. van der, 2010. Vleermuisonderzoek Science Park, Amsterdam. In het kader van de Flora- en faunawet. Rapport NO10183-01, Regelink Ecologie & Landschap, Mheer

Soorteninventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming. Versie juli 2017. Netwerk Groene Bureaus

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2021) Vleermuisprotocol 2021, januari 2021. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl

Van Dam, B. 2019. Natuurtoets herinrichting bomensingel Science Park te Amsterdam. Tauw bv, Utrecht

Wezel, hermelijn en Bunzing beschermd in Noord-Holland, 2017. Provincie Noord-Holland

Websites:

www.ravon.nl

www.sovon.nl

www.stichtingkleinemarters.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.vleermuis.net

Adres

Suderwei 2
9269 TZ Feanwâlden
Telefoon 0511 47 47 64
info@altwym.nl

www.altwym.nl

Adres Amsterdam

Gebouw Matrix II,
Science Park 400/K1.08/1.09
1098 XH Amsterdam